

Beroeps- competentieprofiel

Zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger

Sector

Lichaamsverzorging

Subsector

Manicure en pedicure

*In samenwerking met de
Belgische Vereniging voor Gespecialiseerde Voetverzorgers*

De infobank over beroepenstructuren en beroepsprofielen kan worden geraadpleegd op de
SERV-website: www.serv.be, via de link beroepsprofielen.

© Het copyright over de SERV-beroepsprofielen hoort toe aan de SERV.
Gebruik van gegevens en tekst is toegestaan mits een correcte bronvermelding.

WD/2008/4665/9

Inhoud

Inhoud	5
Inleiding	5
Leeswijzer	7
1. Afbakening en omschrijving van het beroep.....	9
1.1. Beroepssituering	9
1.2. Beroepenschets	9
1.2.1 Definitie en omschrijving van het beroep.....	9
1.2.2 Afbakening.....	10
1.2.3 Vereiste attesten of certificaten.....	11
1.2.4 Arbeidsomstandigheden	12
2. Beroepscompetenties	13
2.1. Verzorging uitvoeren	13
2.2. Verbanden en hulpstukken aanbrengen	15
2.3. Hygiënisch werken	16
2.4. Omgaan met cliënten/patiënten.....	17
2.5. Administratie voeren	19
2.6. Veilig en milieubewust werken	20
2.7. Zaak commercieel beheren	21
3. Beginnende beroepsbeoefenaar	23
Bijlage I – Gemiddeld takenpakket	24
Bijlage II – Welzijn op het werk.....	26
Bijlage III – Woordenlijst	27
Lijst van organisaties en bedrijven die werden uitgenodigd op de conferentie ‘zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger’.....	28
Bronnen – Literatuurlijst	29

“In verband met de leesbaarheid van de tekst is er voor gekozen om de mannelijke vorm te gebruiken. Waar hij of hem staat wordt uiteraard ook zij of haar bedoeld.”

Inleiding

In dit document wordt het beroep zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger beschreven.

In het eerste deel bakenen we het onderzoeksveld af. We situeren het beroep in de sector en geven aan wat precies het werkdomein is van de beroepsbeoefenaar. De beroepenschets definieert het beroep en bakent het af ten opzichte van andere beroepen. Ook eventuele vereiste attesten of certificaten voor het beroep en bijzondere arbeidsomstandigheden komen hier aan bod.

Het tweede deel is de eigenlijke kern van het beroepscompetentieprofiel. We schetsen de expertise die een beroepsbeoefenaar nodig heeft aan de hand van competenties die in de beroepscontext worden toegepast. Deze competenties beschrijven wat iemand nodig heeft om goede resultaten te boeken op het werk. Per competentie worden een omschrijving, indicatoren, onderliggende kennis, onderliggende attitudes en eventuele keuzes en dilemma's weergegeven.

In het derde deel wordt een definitie gegeven van de beginnende beroepsbeoefenaar voor dit specifieke beroep. Er wordt omschreven wat er precies van een beginner verwacht wordt en waarin zijn competenties nog verschillen van de ervaren beroepsbeoefenaar.

Leeswijzer

Zowel internationaal als in Vlaanderen wordt steeds meer uitgegaan van competenties bij het beschrijven van beroepen. De SERV heeft daarom een nieuw, competentiegericht format ontwikkeld voor de *beroepscompetentieprofielen*.

Verschillende types gebruikers

De beroepscompetentieprofielen zijn geschreven voor een zeer divers publiek en voor verschillende gebruiksdoeleinden (zoals onder meer afstemming onderwijs-arbeidsmarkt, HRM-beleid binnen bedrijven/organisaties en sectoren, loopbaan- en studiekeuzebegeleiding). BCP's trachten bijgevolg een antwoord te geven op verschillende soorten vragen. Daardoor is het BCP een technisch document waarvan niet alle onderdelen voor iedereen even belangrijk en begrijpelijk zijn.

Afhankelijk van het type gebruiker dat u bent, kan u het document 'anders' lezen. Wij onderscheiden drie grote types gebruikers.

- **Type 1:** gebruik van het BCP voor de oriëntatie van werkzoekenden, voor loopbaanbegeleiding, of door de leek die zich wenst te informeren over een beroep.
- **Type 2:** professioneel gebruik in bedrijven/organisaties of sectoren: bijvoorbeeld voor sollicitaties in bedrijven, voor het opmaken van functiebeschrijvingen, voor interne opleidingen en coaching.
- **Type 3:** onderwijs- en opleidingsverstrekkers voor het bepalen van eindtermen of voor het opstarten of aanpassen van een opleiding.

- Indien u gebruiker **type 1** bent, zijn de volgende onderdelen voor u het meest interessant:
  - Deel 1 waarin het beroep wordt gedefinieerd en afgebakend.
  - Achteraan in het document: bijlage 1 waarin een gemiddeld takenpakket van deze beroepsbeoefenaar beschreven staat.
  - In deel 2 enkel de eerste rubriek: de titels en de omschrijvingen van de competenties.
- Voor gebruiker **type 2**, mensen uit het bedrijfs- of organisatieleven, uit het werkveld zelf dus, kan, bijkomend, volgende informatie bijzonder nuttig zijn:
  - Deel 2 de rubriek indicatoren. De indicatoren beschrijven het gedrag dat iemand moet vertonen op de werkvloer om de beoogde resultaten te kunnen behalen. Dit gedrag toont aan of iemand al dan niet over de competentie beschikt.
  - Deel 2 de rubriek keuzes en dilemma's. Keuzes en dilemma's beschrijven de complexiteit van de competentie.

- Voor gebruiker **type 3**, onderwijs- of opleidingsverantwoordelijken, is bijkomend ook de volgende informatie relevant :
  - Deel 2 rubriek onderliggende kennis.
  - Deel 2 rubriek onderliggende attitudes.
  - Deel 3 informatie over de beginnende beroepsbeoefenaar.

Hoe u de competenties in Deel 2 moet lezen...

In deel 2 beschrijven we de competenties voor het beroep waarvan sprake is. Deze competenties werden afgeleid aan de hand van de omschrijving van het beroep en de analyse van een gemiddeld takenpakket. (Een overzicht van een gemiddeld takenpakket vindt u in bijlage I). Elke competentie wordt beschreven aan de hand van onderstaande rubrieken.

- In de **omschrijving** van de competentie geven we weer wat we precies onder de competentie verstaan en waarom ze van belang is voor het bereiken van de verwachte resultaten op het werk.
- Aan de hand van **indicatoren** beschrijven we het gedrag dat een beroepsbeoefenaar moet stellen wanneer hij over de competentie beschikt. Een indicator moet niet in absolute termen gelezen worden; hij is richtinggevend. Dat wil zeggen dat de beroepsbeoefenaar niet aan alle indicatoren in dezelfde mate moet beantwoorden.
- Daarna beschrijven we de **onderliggende kennis**... Hier wordt de kennis genoemd die onderliggend of ondersteunend is voor de betreffende competentie. Het gaat om kennis zonder dewelke de beroepsbeoefenaar het bovenbeschreven gedrag niet kan stellen.
- ...en de **onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden**. Hier worden de belangrijkste attitudes en/of sleutelvaardigheden weergegeven die onderliggend zijn aan de betreffende competentie. Het gaat om attitudes zonder dewelke de beroepsbeoefenaar het bovenbeschreven gedrag niet kan stellen. We bespreken alleen de attitudes en/of sleutelvaardigheden die een sterke relatie hebben met de betreffende competentie.
- **Keuzes en dilemma's** geven aan welke de problemen zijn waar een beroepsbeoefenaar voor kan staan bij het aanwenden van deze competentie. De keuzes en dilemma's waarvoor de beroepsbeoefenaar komt te staan, bepalen mee de complexiteit van het beroep. Complexiteit kan betrekking hebben op standaardroutines, het koppelen van meerdere routines of juist op het zelf ontwikkelen van nieuwe routines en op de rol die de beroepsbeoefenaar daarbij vervult (ondersteunen, uitvoerend, leidinggevend). Maar het kan ook gaan om spanningsvelden, risico's en kansen (COLO, september 2003, p.10-18).

1. Afbakening en omschrijving van het beroep

1.1. Beroepssituering

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger wordt ingedeeld in de sector van de lichaamsverzorging, subsector manicure en pedicure.¹ Het beroep wordt als zelfstandige in hoofd- of bijberoep uitgeoefend. De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger werkt in de eigen praktijkruimte, maar legt ook regelmatig huisbezoeken af of voert verzorgingen uit bij cliënten/patiënten in rusthuizen, verpleeginstellingen, e.d.

1.2. Beroepenschets

1.2.1 Definitie en omschrijving van het beroep

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger beheert een eigen zaak waarvan de activiteiten bestaan uit het verstrekken van een basis voetverzorging, aangevuld met de verzorging van *huid- en nagelaandoeningen op niet-invasieve wijze bij niet-risico voeten*. De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger tracht door een juiste verzorging pijn te verminderen en te vermijden. Hij voert de verzorgingen uit met oog voor het welzijn van de cliënt/patiënt en onder de gepaste hygiënische omstandigheden.

Volgende essentiële acties worden genomen om dit doel te bereiken:

Vooraleer aan een verzorging te kunnen beginnen voert de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger een anamnese uit om te achterhalen welke verzorging noodzakelijk is. Hiervoor inspecteert hij niet enkel de voeten maar ook het gedragen schoeisel, de manier van stappen en de klachten die de cliënt/patiënt zelf aanbrengt.

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger verzorgt de nagels en de huid, en behandelt eventuele nagel- en/of huidaandoeningen. Vervolgens kunnen, naargelang de verzorging, verbanden en/of hulpmiddelen worden aangebracht. Om de huid te hydrateren masseert de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger de voeten met een crème.

Om klachten in de toekomst te vermijden of te verminderen verleent de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger professioneel advies aan de cliënt/patiënt over hygiënische verzorging van de voeten, verzorgingsproducten, hulpmiddelen en aangepast schoeisel voor verschillende activiteiten. Wanneer hij oordeelt dat de verzorging buiten zijn bevoegdheid valt, adviseert

---

¹ De gespecialiseerd voetverzorgers vallen onder de NACE-cade 9602203.

de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers de cliënt/patiënt om contact op te nemen met de huisarts. Deze arts kan dan doorverwijzen naar de gepaste discipline (bv: podologen, dermatologen of de voetkliniek).

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers houdt een cliënten/patiëntenfiche bij waarop hij alle noodzakelijke gegevens van de cliënt/patiënt, de resultaten van de anamnese, de uitgevoerde verzorgingen enz. noteert. Naast de cliënten/patiëntenadministratie zal de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers ook andere administratieve formaliteiten moeten vervullen zoals bv. het opmaken van informatieve nota's, het invullen van formulieren voor mutualiteiten of verzekeringen, ... Door een goed agendabeheer zorgt de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers ervoor dat hij zijn afspraken met de cliënten/patiënten kan nakomen.

Doorheen alle taken waakt de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers over de hygiëne, in het bijzonder om kruisbesmetting te vermijden. Hij gebruikt enkel gereinigde en gedesinfecteerde instrumenten. De praktijkruimte, het meubilair en alle apparaten worden op regelmatige basis gereinigd en de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers neemt de gepaste voorzorgen om zichzelf te beschermen.

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers besteedt aandacht aan zijn cliënten/patiënten voor, tijdens en na de verzorging. Hij stelt de cliënt/patiënt gerust zodat die zich niet geremd voelt om eventuele problemen aan te kaarten. De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers houdt rekening met de leeftijd en achtergrond van de cliënt/patiënt en zorgt voor een zo aangenaam mogelijk bezoek. Ook tijdens het afleggen van huisbezoeken stelt de gespecialiseerd voetverzorgers zich open maar discreet op.

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers houdt zich aan de wettelijke verplichtingen rond boekhouding en BTW-administratie voor zelfstandigen. Hiervoor kan hij een beroep doen op een boekhouder en/of sociaal secretariaat. Het beheren van een eigen zaak houdt ook in dat de voorraad beheerd wordt, apparaten geregeld een onderhoudsbeurt krijgen, de prijs van een verzorging bepaald wordt en dat er eventuele acties voor cliënten/patiëntenwerving plaatsvinden,...

1.2.2 Afbakening

De **zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers** staat in voor het geven van een basisverzorging en een aanvullende verzorging bij pijn of ongemak bij niet-risicovoeten door gebruik te maken van niet-invasieve technieken en remediërende producten en hulpmiddelen. De term "gespecialiseerd" maakt een duidelijk onderscheid met voetverzorgingen die enkel het esthetische aspect behandelen. De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers kan een bijkomende

opleiding volgen waardoor hij zich tevens bekwaamt in het screenen, verzorgen en opvolgen van cliënten/patiënten met diabetes.

Binnen het domein van de voetverzorging zijn nog verschillende andere disciplines aan de slag met elk hun eigen specifieke behandelingsbevoegdheid:

Podologen zijn paramedici die de verzorging van risicovoeten en risicopatiënten voor hun rekening nemen. Zij voeren voetverzorgingen uit waarbij teenafwijkingen, epidermische en dermische letsels van de voet kunnen worden behandeld. Ook het toepassen van biomechanica en zooltherapie ligt in hun bevoegdheid.

Ook **artsen** (huisartsen, dermatologen, chirurgen,...) behandelen patiënten met voetproblemen door middel van medische technieken en producten.

Op het vlak van voetverzorging kan de cliënt/patiënt ook terecht bij de **schoonheidsspecialisten**. Zij voeren een voetverzorging uit die het uiterlijk van de cliënt/patiënt in stand houdt of mooier maakt zoals beschreven in de beroepencluster Schoonheidszorgen (SERV, mei 2006).

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers staat in voor de eerstelijns voetverzorging en is een belangrijke schakel in de interdisciplinaire samenwerking met bovenstaande beroepen, maar ook met de orthopedisch schoentechniekers, verpleegkundigen en mensen werkzaam in de thuiszorg.

1.2.3 Vereiste attesten of certificaten

Wanneer een zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers zich als zelfstandige wil vestigen zal hij aan twee wettelijke vereisten moeten voldoen:²

Eenzijds moet de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers zijn beroepsbekwaamheid bewijzen. Dit kan door middel van diploma's of relevante praktijkervaring.

Anderzijds moeten alle startende zelfstandigen een basiskennis van bedrijfsbeheer bezitten om een zelfstandige zaak uit te baten. De startende zelfstandige kan zijn competenties op vlak van bedrijfsbeheer bewijzen aan de hand van verschillende diploma's of relevante praktijkervaring.

---

² Meer informatie over de wettelijke verplichtingen rond het opstarten van een zelfstandige zaak en het bewijzen van de nodige kennis kan u terugvinden op de website van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, op de website van het Vlaams Agentschap voor Ondernemen (VLAO), of bij een ondernemersloket.

1.2.4 Arbeidsomstandigheden

De volgende arbeidsomstandigheden zijn typisch voor het beroep van zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger:

- werkt in de eigen praktijkruimte of ambulantly.

Indien u meer informatie wil over de risico's en preventiemaatregelen die specifieke arbeidsomstandigheden met zich meebrengen, verwijzen wij u naar een nota van de SERV over arbeidsomstandigheden (SERV, 2007) die u op de website kan raadplegen.

2. Beroepscompetenties

2.1. Verzorging uitvoeren

Omschrijving:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers biedt zowel een basis- als aanvullende nagel- en huidverzorging aan. Door middel van niet-invasieve snij- en freestechnieken probeert hij pijn en andere ongemakken weg te nemen. Hiervoor moet hij de problemen herkennen, de juiste verzorgingsmethode kiezen en deze verzorging correct uitvoeren.

Indicatoren:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers

- voert een grondige anamnese door zodat mogelijke nagel- en huidproblemen of andere klachten van de cliënt/patiënt in kaart worden gebracht.
- kiest de verzorgingsmethode in functie van de pijnbeleving, de aard van de aandoening, de gezondheidstoestand van de cliënt/patiënt en de kostprijs voor de cliënt/patiënt.
- werkt systematisch zodat niets wordt vergeten.
- kiest het juiste instrument voor elke handeling.
- knipt, vijlt of freest de nagels en maakt de nagelwallen vrij, in functie van de gekozen verzorgingsmethode.
- verzorgt de nagels en de huid in functie van de vastgestelde aandoening.
- hanteert de bistouri op niet-invasieve wijze zodat pathologische eelt egaal wordt verwijderd.
- werkt de behandelde oppervlaktes af met de frees of rasp zodat de opperhuid geëgaliseerd wordt.
- controleert of alle pijn en ongemakken op alle behandelde plaatsen is weggewerkt.
- geeft op het einde van de verzorging een voetmassage zodat de huid gehydrateerd wordt.

Onderliggende kennis:

- types en eigenschappen van voetverzorgingsproducten, instrumenten en apparaten
- anatomie en fysiologie van de cel, de huid, het beenderstelsel, het spierstelsel, de bloedsomloop, het lymfestelsel en het zenuwstelsel
- pathologie van de huid en de nagel en de mogelijke verzorgingen
- basiskennis van pathologie van het beenderstelsel, de bloedsomloop, het zenuwstelsel en de stofwisseling
- soorten wonden en wondgenezing

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- beslissingsvermogen
- handvaardigheid
- nauwkeurigheid
- oplettendheid
- zelfstandigheid

Keuzes en dilemma's:

- De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger moet verantwoord kunnen kiezen tussen zelf een verzorging uitvoeren of de cliënt/patiënt advies geven contact op te nemen met de huisarts zodat de correcte doorverwijzing kan plaatsvinden. Hij moet de grenzen van zijn handelingsbevoegdheid en de gevolgen van zijn handelen goed kunnen inschatten.

2.2. Verbanden en hulpstukken aanbrengen

Omschrijving:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgster brengt eenvoudige wondverbanden, beschermende, drukvrijmakende en occlusieve verbanden aan. Hij hanteert ook andere hulpmiddelen, die hij eventueel op maat maakt, ter ondersteuning van de verzorging. Door het gebruik van deze verbanden en hulpmiddelen wordt het ongemak van de cliënt/patiënt weggenomen en zoveel als mogelijk vermeden in de toekomst.

Indicatoren:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgster

- verzorgt eenvoudige wondjes zodat de wondheling wordt gestimuleerd.
- brengt verbanden zo aan dat de behandelde of pijnlijke plaatsen vrij van druk zijn, zodat de pijn wordt weggenomen.
- past tamponnage- en/of kunstnageltechnieken toe zodat de verzorging van nagelaandoeningen wordt ondersteund.
- plaatst een nagelbeugel bij hypergebogen nagels zodat de druk in de nagelwal wordt weggenomen en de nagelgroei verbeterd wordt.
- neemt vormen van nagels, tenen of voorvoet voor het vervaardigen van hulpstukken op maat.
- vervaardigt protectieve siliconenverbanden op maat.

Onderliggende kennis:

- types en eigenschappen van farmacologische producten, verbanden en hulpmiddelen
- basistechnieken ivm orthonyxie, orthoplastie, tamponnage en onychoplastie

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- beslissingsvermogen
- handvaardigheid
- nauwkeurigheid

Keuzes en dilemma's:

- De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgster moet verantwoord kunnen kiezen tussen zelf een verzorging uitvoeren of de cliënt/patiënt advies geven contact op te nemen met de huisarts zodat de correcte doorverwijzing kan plaatsvinden. Hij moet de grenzen van zijn handelingsbevoegdheid m.b.t. wondzorg en siliconentherapie en de gevolgen van zijn handelen goed kunnen inschatten.

2.3. Hygiënisch werken

Omschrijving:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers werkt in een nette praktijk met grondig gereinigde en gedesinfecteerde instrumenten. Wanneer hij ambulans een verzorging uitvoert zal de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers ook aandacht moeten besteden aan de hygiënische omstandigheden. Tijdens de verzorging blijft de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers oog hebben voor de hygiëne zodat kruisbesmetting wordt vermeden.

Indicatoren:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers

- onderhoudt en desinfecteert de praktijkruimte, inclusief het meubilair, zodat deze steeds ordelijk en net is.
- draagt de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen en een gepaste haartooi tijdens de verzorging.
- verzorgt de eigen handen zodat de hygiëne gewaarborgd blijft.
- maakt tijdens de verzorging enkel gebruik van propere handdoeken, voetschalen, afdekhoezen,...
- reinigt de voeten voor de verzorging.
- ontsmet de voeten voor en na de verzorging.
- reinigt en desinfecteert na elke verzorging de werktafel, inclusief de instrumenten, raspen en freeskopjes.
- volgt de richtlijnen op de verpakking bij het gebruik van reinigings- en desinfectiemiddelen.

Onderliggende kennis:

- de reinigingsmethodes voor alle instrumenten en apparaten
- besmettingsgevaar bij contact met schimmels en lichaamsvochten
- principes van de elementaire hygiëne voor de voetverzorgers, de praktijk en de cliënt/patiënt

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- discipline
- hygiënisch bewustzijn
- imagobewustzijn
- ordelijkheid
- verantwoordelijkheidszin

2.4. Omgaan met cliënten/patiënten

Omschrijving:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers is vaak alleen met de cliënt/patiënt tijdens de verzorging. Door het opbouwen van een vertrouwensrelatie kan de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers nog beter inspelen op de behoeften van de (ook wat oudere) cliënt/patiënt. Door zich, van bij het eerste contact, ten dienste te stellen van de cliënt/patiënt zorgt de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers ervoor dat de cliënt/patiënt zich gerespecteerd voelt en een comfortabel gevoel overhoudt aan het bezoek.

Indicatoren:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers

- assisteert indien nodig de cliënt/patiënt bij het uittrekken van schoenen en kousen.
- praat met de cliënt/patiënt en luistert geïnteresseerd naar zijn verhaal zodat de cliënt/patiënt gerustgesteld wordt.
- stelt gerichte vragen zodat de klachten van de cliënt/patiënt duidelijk worden.
- geeft uitleg over de verzorging in begrijpbare taal, rekening houdend met de leeftijd en de achtergrond van de cliënt/patiënt.
- gaat respectvol om met gevoelige informatie van de cliënt/patiënt zodat de privacy en het vertrouwen van de cliënt/patiënt niet geschonden worden.
- werkt interdisciplinair samen zodat de cliënt/patiënt met specifieke noden zo goed mogelijk wordt geholpen.
- verleent professioneel advies aan de cliënt/patiënt i.v.m. de schoenkeuze, het vermijden van infecties, de hygiënische verzorging van de voeten, ...
- geeft de cliënten/patiënten het advies contact op te nemen met de huisarts als de verzorging buiten zijn bevoegdheid valt.
- past, indien nodig basistechnieken van EHBO toe.

Onderliggende kennis:

- basiskennis communicatietechnieken
- eigenschappen van goed schoeisel en verschillende zolen voor elke activiteit en leeftijd
- kenmerken van een goede dagelijkse voethygiëne en verzorgingsproducten
- bevoegdheden en kennisdomeinen van de verschillende hulp- en dienstverleners in de voetverzorging
- basiskennis EHBO

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- assertiviteit
- contactvaardigheid
- dienstverlening
- discretie
- diversiteit
- mondelinge communicatie

Keuzes en dilemma's:

- De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers komt regelmatig in contact met oudere cliënten/patiënten die naast de voetverzorging ook nood hebben aan menselijk contact. De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers moet hierop inspelen zonder de tijd uit het oog te verliezen en andere afspraken te doen uitlopen.

2.5. Administratie voeren

Omschrijving:

Om goed te functioneren als zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers is het niet alleen belangrijk om a.d.h.v. cliënten/patiëntenfiches de evolutie in de verzorging van een cliënt/patiënt bij te houden, maar zal de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers ook werk moeten maken van een overzichtelijke agenda zodat cliënten/patiënten stipt volgens afspraak worden geholpen. Ook voor andere bijkomende administratie zoals verzekeringspapieren, formulieren van mutualiteiten, e.d. zal de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers moeten instaan.

Indicatoren:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers

- plant afspraken rekening houdend met de duurtijd van de verzorging, de eigen agenda en de wensen van de cliënt/patiënt.
- maakt een cliënten/patiëntenfiche/dossier aan met de persoonlijke gegevens van de cliënt/patiënt en de resultaten van de anamnese.
- vult de cliënten/patiëntenfiche/ het dossier aan met de uitgevoerde verzorging en het resultaat zodat de cliënt/patiënt professioneel wordt opgevolgd.
- maakt informatieve nota's op met een professionele uitleg over de vastgestelde problemen.
- maakt een verslag op van de verzorging bij cliënten/patiënten die door andere hulpverleners zijn doorgestuurd.
- vult formulieren van verzekeringen, mutualiteiten, e.d. volledig en correct in.
- klasseert de cliënten/patiëntenfiches, doorverwijsbrieven en andere administratie op een logische manier zodat ze snel consulteerbaar zijn.
- volgt betalingen op en registreert ze.

Onderliggende kennis:

- schriftelijke communicatie
- agendabeheer
- correct vakjargon

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- nauwkeurigheid
- ordelijkheid
- schriftelijke communicatie
- verantwoordelijkheidszin

2.6. Veilig en milieubewust werken

Omschrijving:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger is zowel verantwoordelijk voor zijn eigen veiligheid als voor die van de cliënt/patiënt. Zowel voor, tijdens als na de verzorging is veilig werken een evident onderdeel van zijn handelen. Tijdens het opruimen houdt de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger rekening met milieuvoorschriften zodat mens en milieu geen onnodige risico's lopen.

Indicatoren:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger

- brengt de werktafel, de behandel- en werkstoel in de juiste positie en hoogte zodat ergonomisch gewerkt wordt.
- volgt de veiligheidsvoorschriften van alle apparaten en instrumenten.
- zorgt voor regelmatig professioneel onderhoud van de freesmachine en andere apparaten en instrumenten, zodat deze optimaal blijven functioneren.
- zorgt voor aangepaste verlichting en verluchting van de werkruimte.
- verzamelt gebruikte mesjes in de daartoe bestemde recipiënten zodat snijwonden vermeden worden.
- sorteert alle afval en wegwerpmaterialen in de daartoe bestemde recipiënten.

Onderliggende kennis:

- basisprincipes ergonomie
- sorteren van afval

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- discipline
- milieubewustzijn
- ordelijkheid
- veiligheidsbewustzijn

Keuzes en dilemma's:

Opmerkingen:

- Referentiedocument: SERV (2004) *Welzijn op het werk. Een beschrijving van de taken en competenties van elke beroepsbeoefenaar ongeacht beroep of sector.*
- Zie ook bijlage II in dit document

2.7. Zaak commercieel beheren

Omschrijving:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger zal niet alleen een goede voetverzorging moeten uitvoeren, hij zal ook zijn praktijk op commercieel gebied moeten beheren om te kunnen blijven werken. Naast de wettelijke verplichtingen die een eigen zaak met zich meebrengt, zal hij ook gericht moeten handelen om zijn cliënteel uit te bouwen en te behouden.

Indicatoren:

De zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger

- houdt, al dan niet in samenspraak met een boekhouder, een boekhouding bij en maakt een BTW-aangifte op.
- houdt de dagelijkse dagboeken bij i.f.v. de algemene boekhouding.
- richt een praktijkruimte in zodat efficiënt, ergonomisch en hygiënisch kan gewerkt worden.
- evalueert verschillende leveranciers van materieel en producten op basis van objectieve criteria zoals kwaliteit, levertijd, merkproducten, betaalvoorwaarden, service, ...
- controleert de voorraad op regelmatige basis en bestelt tijdig bij.
- controleert leveringen, bestelbonnen en facturen.
- stelt de prijs van de verzorging vast op basis van de tijdsduur van een behandeling, de inkooprijks voor materieel en producten, andere vaste kosten, winstmarge en van omgevingsfactoren zoals het doelpubliek en de concurrenten.
- ontwikkelt een promotiestrategie zodat de praktijk bekend raakt bij het doelpubliek.
- zorgt voor een gepaste verzekering i.v.m. beroepsaansprakelijkheid.
- volgt regelmatig bijscholingen zodat hij op de hoogte blijft van recente evoluties, technieken en materieel.

Onderliggende kennis:

- basiskennis vereenvoudigde boekhouding en BTW-aangifte
- specifieke inkoopkanalen voor voetverzorging
- bijscholingsmogelijkheden binnen het vakgebied

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- commerciële ingesteldheid
- efficiëntie
- leergierigheid
- verantwoordelijkheidszin
- zelfstandigheid

Keuzes en dilemma's:Opmerkingen:

- In deze competentie geven wij enkel aan wat minimaal noodzakelijk is om als zelfstandige op een rendabele manier te kunnen werken. Het beheer van de eigen praktijk is echter ook onderworpen aan wettelijke vereisten, zoals een basiskennis van bedrijfsbeheer, BTW-stelsel, boekhoudkundige en fiscale verplichtingen, ... Voor meer informatie over de wettelijke vereisten bij het beheer van een onderneming verwijzen wij naar de startersbrochure van het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO): "Mijn eigen zaak, Starten met kennis van zaken".

3. Beginnende beroepsbeoefenaar

Het profiel van een beginnend beroepsbeoefenaar geeft aan wat iemand moet kennen en kunnen na een initiële basisopleiding en zonder ervaring in dat beroep.

Doordat de gespecialiseerd voetverzorgers aan de slag gaat als zelfstandige in een eigen praktijk zal hij alle technieken en verzorgingen moeten beheersen. Hiervoor is het belangrijk dat hij van bij de start kan werken met een volwaardige en kwaliteitvolle basisuitrusting.

Hoewel de taken van een beginner niet fundamenteel verschillen van de taken van een meer ervaren beroepsbeoefenaar zal ervaring op bepaalde vlakken toch een rol spelen. Zo zal ervaring ervoor zorgen dat efficiënter en sneller wordt gewerkt. Problemen worden vlotter herkend en materiaal wordt vlotter gehanteerd. Het goed beheersen van verbandtechnieken en speciale technieken zorgt ervoor dat de cliënt/patiënt langer pijn- en drukvrij is, waardoor de termijn tussen twee behandelingen kan worden verlengd. Ook in de wijze en het gemak waarmee wordt omgegaan met cliënten/patiënten met een verschillende achtergrond en leeftijd, kan ervaring een rol spelen.

Door de jaren heen bouwt de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorgers een netwerk op zodat hij efficiënt interdisciplinair kan samenwerken.

Bijlage I – Gemiddeld takenpakket

Hieronder wordt een gemiddeld takenpakket van een zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger weergegeven.

- Voorbereiden van de verzorging
  - Reinigen en desinfecteren van instrumenten en apparaten op regelmatige basis.
  - Praktijkruimte ordelijk en proper houden.
  - Goed functioneren van de apparaten en instrumenten verzekeren door regelmatig onderhoud uit te voeren.
  - Zorgen voor persoonlijke bescherming door middel van de nodige beschermingsmiddelen.
- Voorbereiding van de cliënt/patiënt
  - Zorgen voor comfortabele zithouding met respect voor de nodige ergonomische vereisten voor de zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger.
  - Uitvoeren van een anamnese en schoenonderzoek voor het bepalen van de verzorging.
  - Reinigen en/of ontsmetten van voeten (huid en nagels).
  - Nagel- en huidaandoeningen aan een gezonde voet herkennen.
  - Toelichten van de verzorging.
- Uitvoeren van de basisverzorging van de nagels en huid
  - Knippen.
  - Vijlen en/of frezen.
  - Reinigen van nagels en nagelwallen.
  - Verzorgen van eelten op drukpunten met bistouri of frees of rasp.
- Uitvoeren van een aanvullende verzorging
  - Nagelaandoeningen aan een niet-risicovoet verzorgen door middel van niet-invasieve snij- en freestechnieken.
  - Huidaandoeningen aan een niet-risicovoet verzorgen door middel van niet-invasieve snij- en freestechnieken.
  - Pijn en ongemak wegwerken door gebruik te maken van remediërende middelen.
  - Controleren of pijn en ongemakken weggewerkt zijn.
- Aanbrengen van verbanden of hulpmiddelen
  - Correct gebruik maken van producten van de farmacologie.
  - Aanbrengen van beschermende, drukvrijmakende, occlusieve en verzorgende verbanden.
  - Hulpmiddelen op maat maken om recidief te voorkomen d.m.v. orthonyxie, orthoplastie en onychoplastie.

- Massage van de voet
  - Aanbrengen van een crème of olie naargelang het huidtype.
  - Kneden van de spieren.
  - Mobiliseren van de gewrichten
  - Inwrijven van de crème.

- Adviesverlening over
  - Dagdagelijkse hygiënische verzorging voor een optimale conditie van de voet.
  - Verzorgingsproducten en gebruik ervan.
  - Aangepast schoeisel voor verschillende activiteiten.
  - Hulpmiddelen die op de markt verkrijgbaar zijn.
  - Doorverwijzing naar andere hulpverleners.

- Cliënten/patiëntenadministratie bijhouden
  - Cliënten/patiëntenfiches opmaken.
  - Cliënten/patiëntenfiches bijhouden met meest recente gegevens en vaststellingen.
  - Agenda beheren en afspraken vastleggen.
  - Informatieve nota's voor doorverwijzing naar huisarts opmaken.

- Eigen deskundigheid uitbouwen
  - Volgen van opleidingen rond nieuwe technieken en/of oprispen van gekende technieken.

- Eigen zaak beheren
  - Bijhouden (of uitbesteden) van boekhouding en BTW-administratie.
  - Bijhouden van andere administratieve verplichtingen.
  - Inrichten en onderhouden van een praktijkruimte.
  - Aankopen van materieel en producten.
  - Voorraadbeheer.
  - Bepalen van de prijs van verzorging en producten.

Bijlage II – Welzijn op het werk

Een beroepscompetentieprofiel beschrijft de competenties van een beroepsbeoefenaar. Ook competenties met betrekking tot 'welzijn op het werk' kunnen erin aan bod komen. Wat is de rol van een beroepsbeoefenaar in het realiseren van 'Welzijn op het werk', meer bepaald, over welke competenties dient hij te beschikken met het oog op het bekomen van een veilige en gezonde werkplek?

Tot 2004 baseerden de onderzoekers van de SERV zich bij het beschrijven competenties omtrent welzijn op het werk hoofdzakelijk op informatie van de sector en op informatie uit de interviews met beroepsbeoefenaars.

De competenties met betrekking tot veiligheid en gezondheid zijn echter vaak beroeps- en sectoroverschrijdend. Bovendien bestaat er op Europees niveau reeds een lange traditie van wetgevend en normatief werk met betrekking tot welzijn op het werk. Ook is door de sectoren zelf reeds heel wat werk verricht met betrekking tot het vergroten van de veiligheid en gezondheid van de arbeidsomgeving en meer in het bijzonder met betrekking tot het vergroten van het veiligheidsbewustzijn van werknemers.

De informatie uit deze verschillende bronnen hebben we, samen met de beroepsgerelateerde informatie over veiligheid en gezondheid op het werk waarover we uit eigen onderzoek reeds beschikken, verwerkt om de algemene competenties met betrekking tot welzijn op het werk, waarover elke beroepsbeoefenaar zou moeten beschikken ongeacht beroep of sector, te beschrijven.

Het streven naar meer systematiek en uniformiteit in de beroepscompetentieprofielen op het terrein van welzijn op het werk, heeft tot doel een betrouwbaar instrument aan te reiken waarop opleidingsverstrekkers zich kunnen baseren bij het ontwikkelen van programma's met betrekking tot veiligheid en gezondheid.

Voor de **algemene taken en competenties inzake welzijn op het werk waarover elke beroepsbeoefenaar** - ongeacht het uitgeoefende beroep en ongeacht de sector - **moet beschikken**, verwijzen wij u naar **de nota 'Welzijn op het werk' (SERV, 2004) die intersectoraal werd besproken en goedgekeurd**. U vindt deze nota op de website van de SERV.

[Online] <http://www.serv.be/uitgaven/651.pdf>

Indien bepaalde veiligheidscompetenties beroeps- of sectorspecifiek zijn en behoren tot de kerncompetenties van het beroep, zullen wij deze nog steeds opnemen in het beroepscompetentieprofiel zelf.

Bijlage III – Woordenlijst

- **Nagelaandoeningen:** mogelijke nagelaandoeningen zijn involutie, koilonychie, onychauxis, onychocryptosis, onychogryphosis, onycholisis onychomadesis, onychomycosis, onychophosis, onychorhexis, paronychia onychia, subungeaal hematoom, subungeaal keratoom,...
- **Huidaandoeningen:** mogelijke huidaandoeningen zijn huidaandoeningen t.g.v. druk en wrijving (zoals eelt, keratomen en likdoorns, ...), huidaandoeningen als wratten en tineapedis, ... , huidaandoeningen t.g.v. disfunctie van de zweetklieren (zoals hyperhidrosis, bromhidrosis en anhidrosis) en diverse andere huidaandoeningen zoals allergieën, eczeem,...
- **Niet-risicovoet:** is een gezonde voet of een voet van een cliënt/patiënt met diabetes, reuma of vaataandoeningen zonder complicaties van deze aandoeningen ter hoogte van de voet.
- **Niet-invasieve wijze:** diverse snij- en freestechnieken toepassen zonder de opperhuid te beschadigen, zonder incisies.

Lijst van organisaties en bedrijven die werden uitgenodigd op de conferentie 'zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger'

- Belgische vereniging van gespecialiseerde voetverzorgers
- ABVV
- ACV
- ACLVB

Bronnen – Literatuurlijst

Interviews

- Greet D'Eer zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger
- Annick De Clippeleir zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger
- Hildegard Van Wouwe zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger

Focusgroepleden

- Greet D'Eer zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger
- Annick De Clippeleir zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger
- Miet Delanghe zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger
- Angeline Kiggen zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger
- Annick Pauwels zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger
- Bert Van Cauteren Directeur Syntra Midden-Vlaanderen Sint-Niklaas
- Betty Waterschoot zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger
- Griet Winkels zelfstandig gespecialiseerd voetverzorger

Documenten

COLO. (september 2003). *Format beroepscompetentieprofiel. Handleiding voor het opstellen van beroepscompetentieprofielen*. Zoetermeer.

Belgische vereniging voor gespecialiseerde voetverzorgers. (mei 2006). *Beroepsprofiel van de gespecialiseerde voetverzorger*. Sint-Niklaas: BVV.

KOC. (juni 2004). *Beroepscompetentieprofiel specialistische pedicure*. Nederland: KOC.

KB (21 december 2006). *KB betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten op het gebied van lichaamsverzorging, van opticien, dentaaltechnicus en begrafenisondernemer*. BS: 23 maart 2007.

SERV (mei 2006). *Beroepencluster Schoonheidszorgen*. Brussel, 2006.

Websites

www.voetmagazine.be